

Шеншинов // Вестник Алтайской академии экономики и права.– 2010. – № 4(17). – С. 26–28.

УДК 338.242.2

І. М. Гринюк, аспірант

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ НАФТОГАЗОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

На ефективність використання оборотного капіталу на підприємствах нафтогазового комплексу впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори (рис. 1). На сьогоднішній день їх незбалансованість є однією з основних причин незадовільного фінансового стану суб'єктів господарювання.

Рис. 1. Фактори, які впливають на ефективність використання оборотного капіталу

* Джерело: розроблено автором

З метою оптимізації величини оборотного капіталу основне завдання управлінського персоналу полягає у виборі відповідної політики управління запасами, грошовими коштами, дебіторською заборгованістю.

В економічній літературі розрізняють дві тактики вибору величини оборотного капіталу залежно від їх співвідношення з обсягами реалізації – обмежуючу тактику та гнучку тактику.

При використанні обмежуючої тактики необхідно підтримувати обсяг оборотного капіталу на мінімально можливому рівні, тобто підприємство не створює додаткових резервів, підтримує сувору дисципліну розрахунків з постачальниками. Така тактика зменшує витрати на обслуговування оборотного капіталу, мінімізує ризик втрат при використанні оборотних коштів. Але за цієї

моделі підприємство має обмежені можливості збільшення прибутків з рахунок розширення обсягів діяльності, не може швидко реагувати на зміни ринкової кон'юнктури. При цьому збільшується ризик, пов'язаний із формуванням оборотних коштів. Що ж до ліквідності, то якщо підприємство має невеликий обсяг поточних зобов'язань і намагається якомога швидше зменшити зайві запаси та безнадійну дебіторську заборгованість, ця політика може підтримувати необхідний рівень ліквідності. Але при значних розмірах поточних зобов'язань і обмежених обсягах оборотного капіталу ліквідність підприємства буде низькою.[1]

Щоб забезпечити оптимальну величину оборотних коштів як при використанні обмежуючої тактики так і гнучкої необхідно розробити ефективні механізми управління кожною складовою оборотного капіталу.

Розроблення таких механізмів можливе при глибокому та детальному аналізі впливу кожного фактора на кожен складову оборотних активів.

Особливої уваги потребує адаптування до зовнішніх факторів: переорієнтація на нові ринки збуту, підвищення конкурентоздатності продукції, зниження її вартості та підвищення якості, переобладнання робочих місць відповідно до умов навколишнього середовища, адаптування до змін чинного законодавства.

Враховуючи специфіку нафтогазової галузі внутрішні фактори, що впливають на ефективність використання оборотного капіталу прямо залежні від зовнішніх. Будь яка зміна законодавства щодо надрокористування, ринків збуту нафти і газу, діяльності переробних заводів позначається на діяльності підприємства. Специфіка виробничого процесу нафтогазових компаній прямо пов'язана із діяльністю держави. Одержання дозволів на георозвідку, користування радіохвилями, оренду землі для спорудження свердловини, екологічний вплив добування та перескачування нафти і газу, їх переробка та реалізація строго контролюється державними органами і саме від них залежить діяльність підприємства.

Окрім цього тривалий період між початком геологорозвідувальних робіт та реалізацією добутих нафти і газу створює значні витрати при нульових доходах та потребує додаткового інвестування. Не менший вплив на величину витрат має науково-технічний прогрес. Вдосконалення існуючої техніки і технології, розроблення нових методів добування нафти і газу та їх впровадження теж потребують інвестицій. Добування вуглеводнів новітніми методами, наприклад фрекінгом, який дозволяє добути заклади нафти і газу із пластів-колекторів, розробку яких важко здійснити іншими методами і дає можливість одержати дохід від реалізації добутих вуглеводнів супроводжується складним ланцюгом бюрократичної тяганини з одержання дозволів та витратами на ліквідацію екологічних наслідків такого методу добування. Також значний вплив на ефективність виробництва має кваліфікація персоналу. В свою чергу витрати на їх підготовку та перепідготовку впливають на фінансовий стан. Саме тому завдання управлінського персоналу полягає в зниженні впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на стан оборотних активів.